Päiväkoti Harjunpää

Varhaiskasvatuksen toimintasuunnitelma ja esiopetuksen lukuvuosisuunnitelma 2026-2027

Lapsimäärät

Ryhmä	Yhteensä	Esioppilaat	Tytöt (EO 6v)
Harjunpään päiväkoti	17 (laskennallisesti 19)	12 (13)	7

Lapsiryhmien minimi- ja maksimikoot

Minimikoko	
Maksimikoko	21

Kuljetuksessa olevien oppilaiden lukumäärät

	Talvikuljetuksessa	Yhteensä
Linja-autokuljetuksessa		
Taksikuljetuksessa	3	3
Yhteensä	3	3

1. Toimintakausi

Varhaiskasvatuksen toimintakausi
1.8.2026-31.7.2027

Esiopetuksen lukuvuoden jaksotus
17.8.2026 - 31.5.2027 (Koski 12.8.2026-5.6.2027)
Syysloma (vko 43) 19.10-25.10.2026
Joululoma 21.12.2026 - 6.1.2027
Talviloma (vko 8) 22.02. - 28.02.2027
Pääsiäinen 26. - 29.03.2027
Helatorstai 06.05.2027
Opetus yhteensä (väh. 700 h / lukuvuosi)
Lukuvuosi 2026-2027: 185 esiopetuspäivää, 740 tuntia

2. Henkilökunta

Nimi	Ammattinimike
Koivunen-Anttila Marika	varhaiskasvatuksen opettaja
Vallius Mervi	varhaiskasvatuksen opettaja
Rajaniemi Pia-Pauliina	varhaiskasvatuksen lastenhoitaja
Nordlund Sanna-Riikka	ryhmäavustaja
Toivanen Merja	päiväkodin johtaja

3. Työhyvinvointisuunnitelman toteuttaminen

Työn sujuminen työyhteisössä

Tavoitteet	Toimenpiteet	Arviointimittarit	Huomioitavaa	Vastuutaho
Varmistaa sujuva arki, hyvä tiedonkulku, selkeät yhteiset pelisäännöt sekä avoin ja auttavainen ilmapiiri.	Päivitetään ja käydään yhdessä läpi viestintäkanavat ja -säännöt. Järjestetään säännölliset tiimipalaverit. Päivitetään ja käydään yhdessä läpi työnjako vuoroissa ja vastuualueissa.	Työhyvinvointikysely		Tiimi ja lähiesihenkilö

Työtehtävät ja omat voimavarat

Tavoitteet	Toimenpiteet	Arviointimittarit	Huomioitavaa	Vastuutaho
Oman osaamisen vahvistaminen	Koulutukset	Koulutuksiin osallistumisen toteutuminen, koulutustiedon jalkautuminen arkeen.		Työntekijä itse Työntekijä, tiimi ja esihenkilö
Työstä palautuminen ja työn tauotus	Säännöllinen lepoaika työvuorosuunnittelun avulla. Lakisääteinen tauko työvuoron aikana.	Taukojen toteutuminen		Työntekijä itse Työntekijä, tiimi ja esihenkilö

Työhön liittyvät tuntemukset

Tavoitteet	Toimenpiteet	Arviointimittarit	Huomioitavaa	Vastuutaho
Työn merkityksellisyyden kasvattaminen Hyvä tiimihenki	Selkeät työnkuvaukset (esim. vuorojen tehtävät) Säännölliset tiimipalaverit Yhteiset kahvitauot Koulutusmahdollisuudet Työterveyshuollon ennaltaehkäisevät palvelut Kulttuuri- ja liikuntaedut	Sairauspoissaolojen määrä Työhyvinvointikysely ja -seuranta Kehityskeskustelut		Työntekijä itse Työntekijä, tiimi ja esihenkilö

Lähiesihenkilötyö

Tavoitteet	Toimenpiteet	Arviointimittarit	Huomioitavaa	Vastuutaho
Luotettava ja avoin ilmapiiri Yhteistyön sujuvuus	Palaverien aluksi keskustelumahdollisuus	Miten työntekijät kokevat toteutuneen		Lähiesihenkilö

Asiakkaat ja yhteistyö (palautteen hyödyntäminen)

Tavoitteet	Toimenpiteet	Arviointimittarit	Huomioitavaa	Vastuutaho
Avoin ja sujuva yhteistyö sekä toimivat viestintämuodot sujuvan tiedonkulun varmistamiseksi Palautteen vastaanottaminen ja huomioiminen toiminnassa	Yhteiset ryhmät eri viestikanavissa			Tiimi ja esihenkilö

4. Koulutussuunnitelma

VARHAISKASVATUKSEN KOULUTUSSUUNNITELMA 2026-2027

KOULUTUKSEN NIMI	JÄRJESTÄJÄ	AJANKOHTA	PÄIVIEN MÄÄRÄ/ TUNNIT	OSALLISTUJAT	TO TEUTU NUT
Perehdytys varhaiskasvatussuunnitelman kirjaamisesta	Vakan erityisopettaja	8.9.2026	1 h	opettajat	x
Lp buuster	Ulvila	11.9.2026	1,5 h	esiopettaja	x
Oppimisen tuki esiopetuksessa – kohti uutta toimintakulttuuria!	Osaava Satakunta	24.9.2026	3 h	esiopettaja	x
Lp koulutus	Ulvilan vaka				
Lääkehoitokoulutus				1 kasvattaja /yksikkö	
Leikkipedagogiikkakoulutusta	Ulvilan vaka			koko vaka	
Turvallisuuskoulutusta					
Mahdollisesti muita Osaava Satakunta, LVV, OPH ym. tarjoamia ajankohtaisia koulutuksia.					

5. Arvoperusta

Noudatamme Ulvilan varhaiskasvatuksessa valtakunnallisen esiopetussuunnitelmien perusteiden ja varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden sekä Ulvilan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelman ja esiopetuksen opetussuunnitelman arvoja.

Toiminnan lähtökohtana on lapsilähtöisyys; lasta kuunteleva, huomioiva ja osallistava kasvatus. Tavoitteena, että lapsi saa kasvaa, kehittyä ja oppia omaa yksilöllistä polkuaan. Kiusaamistilanteisiin puutumme heti. Harjunpään päiväkodin Kiusaamisen ehkäisyn suunnitelma liite 1.

6. Varhaiskasvatus osana lapsen kasvun ja oppimisen polkua

Esiopetusvuoden aikana toteutetaan esiopetus ja lapsen tarvitsema täydentävä varhaiskasvatus yhdeksi kokonaisuudeksi niin, että lapsen päivästä muodostuu yhtenäinen kasvua ja oppimista tukeva jatkumo. Täydentävän varhaiskasvatus toteutetaan pääosin Harjunpään päiväkodin ryhmässä, mutta yhteistyötä tehdään vuoroviikoin viimeistä vuoroa vuorottelemalla myös Harjunpään koulun iltapäiväkerhon ohjaajien kanssa. Tällöin mukana viimeisellä tunnilla on myös 1. ja 2- luokan oppilaita.

Varhaiskasvatuksen tavoitteena on rakentaa lapselle positiivinen ja turvallinen polku viskarivuodesta alkaen. Sujuva siirtymä viskarista eskariin ja esiopetuksesta kouluun koko ajan tukien lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista. Harjunpään päiväkodin sijainti Harjunpään koulun keskellä edesauttaa sujuvia siirtymiä nivelvaiheissakin.

Siirtyessään varhaiskasvatuksesta Harjunpään esiopetukseen käydään lasta koskevat tiedot läpi tiedonsiirtopalaverissa, johon osallistuvat lapsen nykyinen ja tuleva opettaja sekä

vanhemmat halutessaan. Lapselle tehdään esiopetuksessa Leops ja sitä mahdollisesti täydentävän varhaiskasvatuksen suunnitelma. Viskareille laaditaan varhaiskasvatussuunnitelma. Tuen tarve kartoitetaan esioppilaiden osalta koulun erityisopettajan kanssa. Viskareiden tuen tarpeeseen vastaamisesta vastaa konsultoiva varhaiskasvatuksen erityisopettaja.

7. Laaja-alainen osaaminen varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa

Varhaiskasvatus	**Esiopetus**
Ajattelu ja oppiminen	**Ajattelu ja oppiminen**
- Omien kokemusten kertominen -> opitaan arvostamaan sekä omaa että toisen mielipidettä - Havainnointi ja vertailu eri oppimisympäristöissä ja erilaisilla materiaaleilla - Jokapäiväinen leikkiaika -> oppiminen leikin avulla ja kautta - Huomaa hyvä Vahvuusvaris -materiaalin käyttö	- Omien kokemusten kertominen -> opitaan arvostamaan sekä omaa että toisen mielipidettä - Havainnointi ja vertailu eri oppimisympäristöissä ja erilaisilla materiaaleilla - Jokapäiväinen leikkiaika -> oppiminen leikin avulla ja kautta - Huomaa hyvä Vahvuusvaris -materiaalin käyttö
Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	**Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu**
- Sosiaalisuus ja toisten huomioonottaminen mm. tutustumisleikeillä - Huomioidaan kaikki omana itsenään - jokaisen mielipide on tärkeä - Olen ryhmän jäsen - Ryhmässä otetaan huomioon lasten kiinnostus eri kieliä ja kulttuureita kohtaan, sekä mahdolliset lasten omat erilaiset kielen ja kulttuurin taustat. -Koulun kanssa tehtävä kielellinen ja kulttuurinen yhteistyö	- Sosiaalisuus ja toisten huomioonottaminen mm. tutustumisleikeillä - Huomioidaan kaikki omana itsenään - jokaisen mielipide on tärkeä - Olen ryhmän jäsen - Ryhmässä otetaan huomioon lasten kiinnostus eri kieliä ja kulttuureita kohtaan, sekä mahdolliset lasten omat erilaiset kielen ja kulttuurin taustat. -Koulun kanssa tehtävä kielellinen ja kulttuurinen yhteistyö
Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	**Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot**
Tärkeinä asioina; omatoimisuus ja osallistuminen, terveys, turvallisuus, ruokailu, ulkoilu, liikunta, levon merkitys ja tunnetaidot. Opitaan: - Yhteiselämän pelisääntöjä - Olemaan ryhmän jäsen ja ratkaisemaan erimielisyydet puhumalla - Hallitsemaan itseään ja selviytymään arkipäivän tilanteista itsenäisesti - Omatoimisuuteen (pukeminen, riisuminen, wc, ruokailut ym.) - Huolehtimaan omista tavaroista - Huomioidaan yksilöllinen kehitys lapsen omista lähtökohdista - Tuetaan minäkuvan kehitystä	Tärkeinä asioina; omatoimisuus ja osallistuminen, terveys, turvallisuus, ruokailu, ulkoilu, liikunta, levon merkitys ja tunnetaidot. Opitaan: - Yhteiselämän pelisääntöjä - Olemaan ryhmän jäsen ja ratkaisemaan erimielisyydet puhumalla - Hallitsemaan itseään ja selviytymään arkipäivän tilanteista itsenäisesti - Omatoimisuuteen (pukeminen, riisuminen, wc, ruokailut ym.) - Huolehtimaan omista tavaroista - Huomioidaan yksilöllinen kehitys lapsen omista lähtökohdista - Tuetaan minäkuvan kehitystä

Monilukutaito ja digitaalinen osaaminen	**Monilukutaito**
- Harjoitellaan taitoja hankkia, yhdistää, muokata, tuottaa, esittää ja arvioida tietoa eri muodoissa, eri ympäristöissä ja tilanteissa sekä erilaisten välineiden avulla. - Tuetaan lasten kuvaluku- sekä medialukutaidon kehittymistä tutustumalla esimerkiksi uutisviikon kautta, jolloin aihetta käsitellään vale- ja oikean uutisen kautta. - Opetellaan havainnoimaan ja arvioimaan erilaisia kuvia ja tekstejä yhdessä aikuisen kanssa. -Tutustutaan kielellisiin ja numeraalisiin merkkeihin. - Käytetään toiminnan tukena kuvia, symboleja, tukiviittomia jne. - Viskareilla on käytössä tabletit, älytaulu sekä dokumenttikamera.	- Harjoitellaan taitoja hankkia, yhdistää, muokata, tuottaa, esittää ja arvioida tietoa eri muodoissa, eri ympäristöissä ja tilanteissa sekä erilaisten välineiden avulla. - Tuetaan lasten kuvaluku- sekä medialukutaidon kehittymistä tutustumalla esimerkiksi uutisviikon kautta, jolloin aihetta käsitellään vale- ja oikean uutisen kautta. - Opetellaan havainnoimaan ja arvioimaan erilaisia kuvia ja tekstejä yhdessä aikuisen kanssa. -Tutustutaan kielellisiin ja numeraalisiin merkkeihin. - Käytetään toiminnan tukena kuvia, symboleja, tukiviittomia jne. - Erilaiset viestintätavat mukana arjessa, esim. kirjoitettu, puhuttu, digitaalinen muoto.
	Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
	Digitaalisia ympäristöjä hyödynnetään oppimisympäristössä moninaisesti. - Annetaan mahdollisuus kokeilla sekä tuottaa itse erilaista materiaalia -> lapsi tutkii ja kokeilee erilaisia viestintävälineitä - Kuvataan lasten kanssa videoita, otetaan kuvia, tutustutaan qr-koodeihin jne. - Käsitellään koodauksen alkeita (Blue Bot -lattiarobotit) - Säännöllisessä käytössä tabletit, älytaulu sekä dokumenttikamera
Osallistuminen ja vaikuttaminen	**Osallistuminen ja vaikuttaminen**
- Lasten kanssa on laadittu ryhmän yhteiset säännöt. - Lapsia osallistetaan mahdollisimman paljon, heidän ajatuksiaan kuunnellaan ja huomioidaan. Lapsia kannustetaan tuomaan esille omia ajatuksiaan, ideoitaan ja mielipiteitään. - Lapset osallistuvat itse toiminnan suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin omien kiinnostuksen kohteiden kautta. -Lisäksi opettajat kartoittavat lasten kiinnostuksen kohteet lasten kanssa käytyjen keskustelujen ja lasten kokouksien avulla. - Lapsia kannustetaan tuomaan esille omia ajatuksiaan ja mielipiteitään.	- Lasten kanssa on laadittu ryhmän yhteiset säännöt. - Lapsia osallistetaan mahdollisimman paljon, heidän ajatuksiaan kuunnellaan ja huomioidaan. Lapsia kannustetaan tuomaan esille omia ajatuksiaan, ideoitaan ja mielipiteitään. - Lapset osallistuvat itse toiminnan suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin omien kiinnostuksen kohteiden kautta. -Lisäksi opettajat kartoittavat lasten kiinnostuksen kohteet lasten kanssa käytyjen keskustelujen ja lasten kokouksien avulla. - Lapsia kannustetaan tuomaan esille omia ajatuksiaan ja mielipiteitään.

	- Eskarien ajatuksia kartoitetaan syksyisin Mitä kuuluu? -kyselyn kautta.

8. Varhaiskasvatuksen pedagoginen toiminta ja esiopetuksen oppimiskokonaisuudet

Varhaiskasvatus	**Esiopetus**
Ilmaisun monet muodot	**Ilmaisun monet muodot**
Kuvataiteellinen ilmaisu: - askartelut eri materiaaleilla vuodenaikaan liittyen sekä lapsien toiveiden mukaan - maalausta eri välineillä oppimisympäristöä hyväksi käyttäen itsenäisesti ja ohjatusti esim. maalaaminen luonnossa luonnon materiaaleilla, musiikkimaalaus lattialla Suullinen ja kielellinen ilmaisu: -luetaan satuja päivittäin, sadutus, lasten omat kertomukset, ryhmän yhteiset tarinat -alias, selittäen tai näytellen -sanojen tavutus ja rytmity Kädentaidot: -käsityöt eri muodoissaan Musiikillinen toiminta: - laulut ja leikit vuodenaikojen mukaan. - laulut ohjatusti ja lapsilähtöisesti - soittimiin tutustuminen ja harjoittelu - tanssi ja musiikkiliikunta	Kuvataiteellinen ilmaisu: - askartelut eri materiaaleilla vuodenaikaan liittyen sekä lapsien toiveiden mukaan - maalausta eri välineillä oppimisympäristöä hyväksi käyttäen itsenäisesti ja ohjatusti esim. maalaaminen luonnossa luonnon materiaaleilla, musiikkimaalaus lattialla Suullinen ja kielellinen ilmaisu: -luetaan satuja päivittäin, sadutus, lasten omat kertomukset, ryhmän yhteiset tarinat - piirrä ja arvaa -alias, selittäen tai näytellen -sanojen tavutus ja rytmitys Kädentaidot: -käsityöt eri muodoissaan Musiikillinen toiminta: - laulut ja leikit vuodenaikojen mukaan. - laulut ohjatusti ja lapsilähtöisesti - soittimiin tutustuminen ja harjoittelu - tanssi ja musiikkiliikunta
Kielten rikas maailma	**Kielten rikas maailma**
- Monilukutaitoa kehitetään tarjoten lapsille elämyksiä, joiden kautta lasten taidot havainnoida, nimetä asioita ja käyttää erilaisia käsitteitä kasvavat. - Rohkaistaan lapsia omien kokemusten kertomiseen ja kuuntelemiseen; opitaan arvostamaan sekä omaa että toisen mielipidettä. - äänne-, tavu- ja sanaleikit - kuva ja leikkilukeminen -Roihuset-materiaali käytössä - satujen, kertomusten sekä runojen ja lorujen kuunteleminen ja tuottaminen—kuuntelemiseen keskittyminen - IPadeillä kuvaaminen, ym. lapsilähtöiset tehtävät	- Monilukutaitoa kehitetään tarjoten lapsille elämyksiä, joiden kautta lasten taidot havainnoida, nimetä asioita ja käyttää erilaisia käsitteitä kasvavat. - Rohkaistaan lapsia omien kokemusten kertomiseen ja kuuntelemiseen; opitaan arvostamaan sekä omaa että toisen mielipidettä. - äänne-, tavu- ja sanaleikit - luku- ja kirjoitussuuntaharjoitukset - kuva ja leikkilukeminen -Roihuset-materiaali käytössä - satujen, kertomusten sekä runojen ja lorujen kuunteleminen ja tuottaminen ja kuuntelemiseen keskittyminen - kirjainten harjoittelua muun muassa Ystävien eskari kirjassa ja monisteiden avulla

	- tieto– ja viestintäteknologia; mm IPadeillä kuvaaminen, Ekapelit - koulukummien lukemat sadut - muut lapsilähtöiset tehtävät
Minä ja meidän yhteisömme	Minä ja meidän yhteisömme
- Huomioimme arjessa juhlapyhiä ja perinteitä ryhmän erilaiset katsomukset huomioon ottaen. - Huomioimme ryhmän toiminnassa moninaisuuden ja erilaiset katsomukset sekä uskonnottomuuden. - Mietimme lasten kanssa eettisiä kysymyksiä arjessa tilanteen mukaan niiden esiinnoustessa - mikä on oikein mikä väärin. - Erilaisten tunteiden ilmaiseminen. - Tutustuminen vanhaan aikaan, kaupungin historiaan ja kulttuuriin. - Keskustelemme ja tutustumme eri katsomuksiin, aiheesta keskustellaan myös lasten kiinnostuksen ja heränneiden kysymysten kautta.	- Huomioimme arjessa juhlapyhiä ja perinteitä ryhmän erilaiset katsomukset huomioon ottaen. -Huomioimme ryhmän toiminnassa moninaisuuden ja erilaiset katsomukset sekä uskonnottomuuden. - Mietimme lasten kanssa eettisiä kysymyksiä arjessa tilanteen mukaan niiden esiinnoustessa - mikä on oikein mikä väärin. -Erilaisten tunteiden ilmaiseminen. - Tutustuminen vanhaan aikaan, kaupungin historiaan ja kulttuuriin mm. Ulvilan kirkkoon tutustuminen keväällä 2027. - keskustelemme ja tutustumme eri katsomuksiin, aiheesta keskustellaan myös lasten kiinnostuksen ja heränneiden kysymysten kautta.
Tutkin ja toimin ympäristössäni	**Tutkin ja toimin ympäristössäni**
Ympäristökasvatus: - Tutkimme vuodenaikojen ja sään muutoksia seuraamalla omaa vuodenaikakalenteria ja havainnoimalla ympäristöä. - Tarkkailemme ja tutkimme luonnon muutoksia (metsäretket). - Teemme kävelyretkiä lähiympäristöön (turvallinen liikkuminen) . - Tutkimme omaa kasvua vuoden aikana. Matemaattiset taidot: - lukukäsitteet - vertailu ja sarjoittaminen (sisällä ja ulkona eri materiaaleilla) - luokittelu - geometriset muodot - aikakäsitteeseen tutustuminen (eilen, tänään, huomenna) - rakentelu - pelit, leikit laulut ja tehtävät - Erilaisia oppimisympäristöjä (mm. jumppasali, piha, metsä) hyväksikäyttäen havainnoidaan, kirjoitetaan ja vertaillaan numeroita, lukumääriä sekä numeron ja määrän vastaavuutta - Kalenteri katsotaan päivittäin. - iPadillä numeroharjoituksia, vertailua, kirjoitusta, helppoja laskuja jne.	Ympäristökasvatus: - Tutkimme vuodenaikojen ja sään muutoksia seuraamalla omaa vuodenaikakalenteria ja havainnoimalla ympäristöä. - Tarkkailemme ja tutkimme luonnon muutoksia (metsäretket). - Teemme kävelyretkiä lähiympäristöön (turvallinen liikkuminen) . - Tutkimme omaa kasvua vuoden aikana. Matemaattiset taidot: - lukukäsitteet - vertailu ja sarjoittaminen (sisällä ja ulkona eri materiaaleilla) - luokittelu - geometriset muodot - aikakäsitteeseen tutustuminen (eilen, tänään, huomenna) - rakentelu - pelit, leikit laulut ja tehtävät - Erilaisia oppimisympäristöjä (mm. jumppasali, piha, metsä) hyväksikäyttäen havainnoidaan, kirjoitetaan ja vertaillaan numeroita,

	lukumääriä sekä numeron ja määrän vastaavuutta - Kalenteri katsotaan päivittäin. - iPadillä numeroharjoituksia, vertailua, kirjoitusta, helppoja laskuja jne. - Avaruudellisten suhteiden hahmottaminen erilaisilla välineillä itsenäisesti ja ohjatusti. - Harjoituksia Ystävien eskari -kirjasta sekä monisteista. - muut lapsilähtöiset tehtävät
Kasvan, liikun ja kehityn	**Kasvan, liikun ja kehityn**
Liikunta: - Oppimisympäristöjä hyväksikäyttäen runsaasti monipuolista liikuntaa (salivuoro kerran viikossa) - Pelit ja leikit - Temppuradat, köydet, renkaat, trampoliini - Matemaattisia ja kielellisiä harjoituksia liikkuen - Karkea- ja hienomotoriset harjoitukset (mm. tasapainoradat, erilaiset muodot ja alustat, hyppynaru, pallonhallinta kehon eri osilla - Ulkoliikunta ohjatusti ja itsenäisesti (välineet vapaassa käytössä) - Hiihto ja luistelu Terveys: - Ulkoilu lähiympäristössä - Hygieniakasvatus - Yhteistyö kouluterveydenhoitajan kanssa Ruokailu: - Kannustetaan maistelemaan erilaisia ruokia ja iloitaan siitä. - Ruokailuhetkistä tehdään rauhallisia ja positiivisia. Jokaisessa pöydässä oma aikuinen huolehtii ”ruokapöytäkulttuurista”; hyvät pöytätavat, keskustelu, lautasmalli. - Minäkuva, itsetunto ja taidot sekä vahvistuvat että kehittyvät yhdessä muiden lasten kanssa. - Harjoitellaan valintojen tekemistä ja ongelmanratkaisutaitoja arjen toiminnassa. - Kohtuullisen kulutuksen merkitystä opetellaan mm. ruuan määrää itse ottaen ja lautasmalliin tutustuen. -Turvallisuusasioita käsitellään esim. poistumisharjoitukset, huomioliivit, liikennesäännöt jne.	Liikunta: - Oppimisympäristöjä hyväksikäyttäen runsaasti monipuolista liikuntaa (salivuoro kerran viikossa) - Pelit ja leikit - Temppuradat, köydet, renkaat, trampoliini - Matemaattisia ja kielellisiä harjoituksia liikkuen - Karkea- ja hienomotoriset harjoitukset (mm. tasapainoradat, erilaiset muodot ja alustat, hyppynaru, pallonhallinta kehon eri osilla - Ulkoliikunta ohjatusti ja itsenäisesti (välineet vapaassa käytössä) - Hiihto ja luistelu - Uimakoulu Terveys: - Ulkoilu lähiympäristössä - Hygieniakasvatus - Yhteistyö kouluterveydenhoitajan kanssa Ruokailu: - Kannustetaan maistelemaan erilaisia ruokia ja iloitaan siitä. - Ruokailuhetkistä tehdään rauhallisia ja positiivisia. Jokaisessa pöydässä oma aikuinen huolehtii ”ruokapöytäkulttuurista”; hyvät pöytätavat, keskustelu, lautasmalli. - Minäkuva, itsetunto ja taidot sekä vahvistuvat että kehittyvät yhdessä muiden lasten kanssa. - Harjoitellaan valintojen tekemistä ja ongelmanratkaisutaitoja arjen toiminnassa.

	- Kohtuullisen kulutuksen merkitystä opetellaan mm. ruuan määrää itse ottaen ja lautasmalliin tutustuen. -Turvallisuusasioita käsitellään esim. poistumisharjoitukset, huomioliivit, liikennesäännöt jne.
Leikki	
- Ohjattu ja vapaavalintainen leikki; lapset saavat itse valita kaverinsa ja leikkinsä (leikit kuvina), arvotut leikkikaverit esim. tossuroskis, narunpäät, parikortit, ohjatut leikit, yhdessä sovitut leikkivälineet - Aikuinen huolehtii siitä, ettei kukaan jää yksin. - Joka päivä aikaa leikille, opetellaan asioita leikin kautta sekä sisällä että ulkona. - Aikuisen rooli leikissä vaihtelee tarpeen mukaan; aikuinen luo vuorovaikutusta, sisältörikkautta ja pitkäjänteisyyttä leikkiin sekä lasten välisiin suhteisiin. - Lasten keskittyessä ja toivoessa leikkirauhaa, tilanne luo aikuiselle tilaisuuden havainnointiin.	- Ohjattu ja vapaavalintainen leikki; lapset saavat itse valita kaverinsa ja leikkinsä (leikit kuvina), arvotut leikkikaverit esim. tossuroskis, narunpäät, parikortit, ohjatut leikit, yhdessä sovitut leikkivälineet - Aikuinen huolehtii siitä, ettei kukaan jää yksin. - Joka päivä aikaa leikille, opetellaan asioita leikin kautta sekä sisällä että ulkona. - Aikuisen rooli leikissä vaihtelee tarpeen mukaan; aikuinen luo vuorovaikutusta, sisältörikkautta ja pitkäjänteisyyttä leikkiin sekä lasten välisiin suhteisiin. - Lasten keskittyessä ja toivoessa leikkirauhaa, tilanne luo aikuiselle tilaisuuden havainnointiin.

9. Toimintakulttuuri varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa

Perusopetuslain mukaan varhaiskasvatuksen sekä esiopetuksen tavoitteena on osaltaan tukea lasten kasvua ihmisyyteen ja vastuulliseen yhteiskunnan jäsenyyteen sekä antaa elämässä tarpeellisia tietoja ja taitoja.

Toimintakulttuuri näkyy varhaiskasvatuksen sekä esiopetusyhteisön vuorovaikutuksessa, ilmapiirissä sekä pedagogisissa käytännöissä ja vaikuttaa lasten kasvatuksen laatuun. Hyvä toimintakulttuuri edistää oppimista ja hyvinvointia varhaiskasvatus yhteisössä.
Pidämme huolta siitä, että toimintamme on lapsen kehitystä tukevaa. Tarjoamme monipuolisen ja virikkeellisen toimintaympäristön, jossa lapsen on helppo toimia, vaikuttaa ja tulla kuulluksi.

Toiminnallisen oppimisen tavoitteina:

- sosiaalisuus, lapsi oppii olemaan toisten kanssa
- yhteiselämän pelisäännöt, ryhmän jäsenenä toimiminen
- erimielisyyksien ratkaiseminen puhumalla
- lapsi oppii hallitsemaan itseään ja selviytymään arkipäivän tilanteista itsenäisesti, omatoimisuus (pukeminen, riisuminen, wc, ruokailut ym.)
- omista tavaroista huolehtiminen
- yksilöllinen, positiivinen minäkuvan kehitys
- tarjotaan mahdollisuuksia lukemaan oppimiseen lapsen oman kypsyysasteen mukaan

Ulvilan kaupungissa esiopetuksen suunnittelua ja toteutusta ohjaa vuosikello. Vuosikelloon on määritelty eri tehtävien, arviointien ja teemojen ajankohdat. Sen avulla varmistetaan, että esimerkiksi Lukimat-arvioinnit toteutetaan suunnitellusti ja yhdenmukaisesti koko kaupungin esiopetuksessa. Vuosikello toimii opettajien työn tukena ja systemaattisen toiminnan välineenä, ja siihen on selkeästi kirjattu vastuualueet sekä ajankohdat, jolloin eri sisällöt ja teemat käsitellään.

Toiminnan arviointiin, suunnitteluun ja kehittämiseen käytämme tiimipalavereja, sekä pienenä työyhteisönä avointa vuorovaikutusta, jossa tärkeitä ovat osallisuus, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo. Vuorovaikutuksessa kuulemme lasten, huoltajien ja toistemme mielipiteet ja toimimme malleina toisillemme ja lapsille. Panostamme lasten turvalliseen oloon sekä fyysisesti, että psyykkisesti ja käytämme positiivisia palautteen keinoja. Kiinnitämme erityisesti huomiota, sekä aikuisten, että lasten vahvuuksiin. Olemme tukena ja kumppanina kasvatuksellisissa asioissa perheiden kanssa ja kunnioitamme perheen katsonta- ja ajattelutapoja.

10. Oppimisympäristö

Oppimisympäristö tukee monipuolisesti lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista sekä antaa mahdollisuuksia vuorovaikutukseen. Hyvässä oppimisympäristössä vallitsee positiivinen, rohkaiseva ja turvallinen ilmapiiri. Hyvä oppimisympäristö tarjoaa riittävästi aikaa uusia taitoja syventävälle kokeilulle, omatoimiselle leikille ja toiminnalle. Oppimisympäristön tulee olla esteettisesti miellyttävä ja tarjota mahdollisuus myös omaan rauhaan. Oppimisympäristöä muokataan lapsen ja lapsiryhmän tarpeista käsin. Oppimisympäristössä on keskeistä aikuisen ja lapsen välinen sekä lasten keskinäinen vuorovaikutus, erilaiset toimintatavat ja oppimistehtävät.

Varhaiskasvatuksessa sekä esiopetuksessa toimivat varhaiskasvatuksen opettajat suunnittelevat, toteuttavat ja arvioivat oppimisympäristöä lapsiryhmä tarpeiden ja mielenkiinnon kohteiden mukaan. Ryhmällä on käytössä kolme huonetilaa ja lisäksi koulun kirjasto, liikuntasali sekä käytävä. Opetusmateriaalit ja -välineet (mm. pelit, lelut, kielen- ja vuorovaikutuksen, matemaattisten ja tutkimisen välineet, askartelu- ja piirtämisvälineet) ovat lapsille jatkuvasti saatavilla herättämässä mielenkiintoa oppimista ja toisten kanssa toimimista kohtaan. Opettelemme pitämään huolta yhteisistä tiloista mm. siivoamalla tavarat omille paikoilleen niin sisällä kuin ulkona.

Päiväkodin sekä koulun käytävän seiniltä löytyy lasten töitä ja toimintaan liittyviä dokumentteja, joita voidaan yhdessä katsella. Samalla teemme huoltajille näkyväksi toimintaamme.

Esiopetusaikana eskarilaiset toimivat pääsääntöisesti yhtenä ryhmänä, jossa opettajan lisäksi lastenhoitaja ja ryhmäavustaja, jotta jokainen lapsi saisi paremmin yksilöllisen tuen ja huomion. Viskareille on oma toimintatuokionsa silloin, kun eskarit tekevät omia tehtäviään. Koulun pihasta on osa rajattu päiväkodin tarpeita vastaavaksi tilaksi leikkivälineineen. Ulkoilemme päivittäin säästä riippumatta. Ulkona lapsilla on tilaa vapaaseen ja monipuoliseen liikkumiseen ja leikkimiseen.

Metsä on monipuolinen ja innoittava oppimisympäristö, minne teemme retkiä niin usein kuin mahdollista. Samalla opimme luonnon kunnioittamista, ja ympäristöä säästävää kestävää toimintatapaa. Metsässä on mahdollista maalata luonnon väreillä, askarrella, rakentaa luonnon materiaaleilla, harjoitella kielellisiä ja matemaattisia tehtäviä sekä ennen kaikkea metsä rikastaa lapsen leikkiä ja sillä on myös rauhoittava vaikutus.

11. Yhteistyö

Juhlat, retket

- joulujuhlat ovat yhteiset koulun kanssa
- retkipäivä keväällä koulukummien kanssa Kullaalla, Kourijärvellä
- keväällä Ulvilan keskiaikaiseen kirkkoon tutustuminen
- teatteri
- kalenterin mukaiset juhlat, uskonnottomat sekä eri katsomukset huomioiden
- lasten syntymäpäivät

Teemapäivät, projektit

-uimakoulu
-koulun teemapäiviin osallistuminen

Yhteistyö kodin kanssa

- Lapsen tasapainoisen kasvun, terveen kehittymisen ja oppimisen kannalta on tärkeää luoda luottamuksellinen yhteys lapsen kanssa työskentelevien aikuisten ja huoltajien välille. Vastuu suhteen luomisesta ja yhteistyökutsusta on päiväkodilla. Kodin ja esiopetuksen välinen yhteistyö tulee järjestää niin, että perheet saavat tukea lapsen esiopetusta koskevissa kysymyksissä. Esiopetuksen toteuttamisesta vastaava opetushenkilöstö on yhteistyössä keskenään. Viestintä tapahtuu Edlevon ja Wilman välityksellä. Nopeaan viestintään käytetään puhelinta Signal-sovelluksen tai tekstiviestin muodossa.
- Oppilashuollollisissa asioissa yhteistyömahdollisuus kuraattorin kanssa

Yhteistyö muiden tahojen kanssa

- Yhteistoimintaa 1-2. luokan kanssa esim. pajatoimintaa; jumppaa, musiikkia, kädentaitoja, satuja, satuhierontaa ja muita retkiä tehtäväpisteineen
- Kummioppilastoiminta 5. lk kanssa, esimerkiksi lukuhetket, pajapäivät, käsityöprojekti, yhteiset retket ja tapahtumat
- Metsäretket lähimetsään
- Yhteisiä tempauksia koulun kanssa
- Mahdollisesti muita retkiä ja teemapäiviä
- Yhteistyö muiden esim. liikuntaseurojen kanssa

Yhteissuunnittelu ja työyhteisökokoukset

Työyhteisö kokoontuu yhteissuunnitteluun vaihtelevin kokoonpanoin, tilanne ja tarve huomioiden, viikoittain. Yhteissuunnittelua tapahtuu työyhteisön koon vuoksi päivittäin eskarin ja viskarin arjessa. Lisäksi kokoonnutaan yhteissuunnitteluun tarpeen mukaan erikseen sovittuina ajankohtina. Opettajapari suunnittelee yhdessä opetuksen teemoja, joita toteutetaan eskarin ja viskarin toiminnassa. Päiväkodin johtajan johdolla pidetään kokouksia säännöllisesti. Palavereista kirjataan muistiot kaikkien käyttöön.

Yhteissuunnittelua toteuttavat lisäksi koulun alkuopettajat ja erityisopettaja eskarin opettajien kanssa. Yhteissuunnittelu ja yhteistyö kaikkinensa on jatkuvaa arjessa tapahtuvaa vuorovaikutusta.

SAK-aika
Pääsääntöisesti opettajien SAK-työ tehdään työpaikalla. Ajasta voidaan kuitenkin käyttää enintään 2 tuntia/viikko työpaikan ulkopuolella. Aika suunnitellaan työvuorosuunnitelmaan. Harjunpään koulun opettajille suunnitellut työskentelytilat ovat myös varhaiskasvatuksen opettajien käytössä. Esiopetuksen sekä varhaiskasvatuksen toteutus monipuolisena ja tavoitteellisena vie suuren osan suunnitteluajasta.

Tuen suunnitelmien laatiminen, läpi käyminen, toimintaan sisällyttäminen ja suunnitelmien päivittäminen kuuluu myös esiopettajan suunnitteluajalle. Arviointia ja dokumentointia toteutetaan viikoittain opettajien kesken yhdessä sekä erikseen.

12. Lapsen kehityksen ja oppimisen tuki
Ulvilan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelmassa ja esiopetuksen opetussuunnitelmassa on kuvattuna lapsen kehityksen ja oppimisen tuki. Tarjoamme tuen muotoja lapselle heti, kun lapsen tuen tarve ilmenee. Tuen tarve voi olla lyhytaikaista ja vähäistä tai jatkuvaa ja pidempiaikaista sisältäen tuen eri muotoja. Tuki toteutuu arjessa monin eri tavoin ja ne kirjataan lapsen tuen suunnitelmaan. Käytössämme on eskareilla koulun laaja-alaisen erityisopettajan tuki ja viskareilla varhaiskasvatuksen konsultoivan erityisopettajan tuki ja ohjaus. Monialaista yhteistyötä tehdään tarpeen mukaan eri tahojen kanssa.

13. Poissaolojen merkintä, seuranta ja puuttuminen esiopetuksessa
Esiopetukseen ilmoitetut lapset osallistuvat esiopetukseen säännöllisesti, jotta esiopetukselle asetetut tavoitteet voivat toteutua. Huoltajat ilmoittavat poissaolot Edlevon Läsnä-sovelluksen kautta. Ulvilan esiopetuksessa on käytössä malli poissaolojen seurantaan ja puuttumiseen (Poissaolon portaat). Poissaolon portaat –malli ja ohjeet mallin käyttöön löytyvät esiopetussuunnitelmista.

14. Toiminnan arviointi ja kehittäminen
Väliarviointi tehdään syyslukukauden päätteeksi ja keväällä koko kauden arviointi tehdään yhdessä koko kaupungin ohjeiden mukaan.

Harjunpään esiopetuksen ja varhaiskasvatuksen arviointikäytäntöjä:
- Osaan jo-arviointi tarvittaessa syksyllä ja keskustelu huoltajan kanssa. Esioppilaan itsearviointi on osana esiopetusta. Lisäksi Lukimat-arviointi toteutuu kolme kertaa lukuvuodessa.
- Lukuvuoden aikana lapsien kanssa säännöllisesti toteutettava viikkoarviointi sekä päivittäin tapahtuva toiminnan arviointi tehdään vuorovaikutuksessa lapsen kanssa.
- Keväällä arvioidaan eskarivuoden tavoitteiden toteutuminen sekä kouluun siirtymisen arviointi yhdessä esioppilaan ja huoltajan kanssa.
- Ulvilan varhaiskasvatuksen asiakastyytyväisyyskysely

Tiimipalavereissa arvioidaan ja kehitetään tiimin sekä ryhmän toimintaa. Henkilöstöpalaveri yhdessä esihenkilön kanssa kerran kuukaudessa ja lisäksi kuukausittain Viheralueiden yhteinen Teams-palaveri. Henkilöstön kehityskeskustelut käydään kerran vuodessa.

Lapsen esiopetussuunnitelmat ja varhaiskasvatussuunnitelmat kirjataan Wilmaan. Lapsen tukipäätöksiin liittyvät suunnitelmat ja arvioinnit laaditaan yhteistyössä erityisopettajan kanssa.

15. Yhteisopetus esiopetuksessa

Esiopetus sekä perusopetus muodostavat lasten kasvun ja oppimisen kannalta johdonmukaisesti etenevän kokonaisuuden.

Koulun kanssa tehtävä yhteistyö muotoutuu tarpeiden ja mahdollisuuksien mukaan vuosittain muun muassa 5. luokan kummitoimintana. Opettajat ovat yhteistyössä opettajakokouksissa, koulun monialaisilla viikoilla, erilaisissa tapahtumissa sekä työryhmissä, esim. työsuunnitelman teko, opiskelijahuoltoryhmä.

Esiopetuksella on yhteinen erityisopettaja koulun kanssa ja hän osallistuu esiopetukseen tunnin viikossa. Tämä on merkittävä toiminnan jatkumona esikoulusta 1. luokalle. Näin varhaiseen tukemiseen on mahdollisuus jo ennen 1. kouluvuotta.

16. Opetus- ja kasvatustyö

Kaupunkistrategian toteuttaminen: iloa, älyä ja yhteiseloa

Varhaiskasvatusyksiköissä vahvistamme työn ja tekemisen iloa työhyvinvointisuunnitelmien mukaisesti. Positiivista pedagogiikkaa ja toimintakulttuuria kehitämme Huomaa hyvä -koulutuksilla sekä siihen liittyvillä työtavoilla. Ajankohtaisilla koulutuksilla ja hankkeilla vahvistamme henkilöstön osaamista. Kannustamme ideoimaan ja kokeilemaan rohkeasti. Pyrimme arvostamaan ja hyödyntämään toistemme erilaisuutta ja vahvuuksia toiminnassamme. Kenenkään ei tarvitse yksin ja itse osata kaikkea, tiimin jäsenet täydentävät toisiaan.

Kaupunkistrategian painopistealueet huomioidaan päiväkodilla mm. niin, että iloitsemme yhdessä kaikista arjen isoista ja pienistä onnistumisista, tervehdimme kasvattajien, lasten ja huoltajien kesken aamuin sekä iltapäivisin, ja teemme avointa yhteistyötä huoltajien kanssa. Keskustelemme mahdollisista haasteista avoimesti, mutta huoltajaa ja lasta kunnioittavasti. Kerromme päivän aikana tapahtuneista isoista ja pienistä ilonaiheista.

Hankkeet

Sivistyslautakunnan painopistealueet
Varhaiskasvatus:
1.Leikkipedagogiikan nykytilan arviointi ja kehittäminen hyödyntäen Valssi-laadunarviointijärjestelmää

Jokainen ryhmän kasvattaja vastaa syksyllä Valssi-kyselyyn, jossa arvioidaan leikkipedagogiikan toteutumista ryhmässä. Tiimi käy yhdessä läpi kyselyn tuloksia. Tulosten

perusteella tehdään suunnitelma leikkipedagogiikan kehittämiseksi. Jokainen tiimin jäsen sitoutuu toteuttamaan yhdessä sovittuja käytänteitä.

Turvallisuuskäytäntöjen yhtenäistäminen ja turvallisuusosaamisen vahvistaminen
Jokaiselle lapselle luodaan turvallinen päiväkotiarki. Arjessa noudatetaan yhdessä laadittuja piha- ja sisäsääntöjä. Retkillä huomioidaan liikennesäännöt ja turvallisuusasiat ja jokaiselle retkelle luodaan erikseen retkiturvallisuussuunnitelma. Turvallisuussuunnitela päivitetäään aina toimintakauden alussa. Poistumisharjoitukset toteutetaan aina syksyisin ja keväisin. Osallistumme varhaiskasvatuksen yhteiseen turvallisuussuunnitelman haltuunottoon ja sovittuihin ennaltaehkäiseviin harjoituksiin.

Esiopetuksen tuen uudistuksen toimeenpanon arviointi ja toimintamallien vakiinnuttaminen
Esiopettaja osallistuu järjestettäviin koulutuksiin ja esiopettajien pedagogisiin palavereihin tehden yhteistyötä mm. Metsätähden esiopettajien kanssa.

liite 1
KIUSAAMISEN ENNALTAEHKÄISY SEKÄ
TOIMINTATAVAT KIUSAAMISTILANTEESSA HARJUNPÄÄN PÄIVÄKODISSA
Varhaiskasvatuksen arvopohjan mukaan jokaista lasta on kohdeltava tasavertaisesti ja jokaisen lapsen persoonallisuutta on kunnioitettava. Lapsille taataan ympäristö, jossa he voivat leikkiä ja toimia monipuolisesti. Lasten on voitava luottaa aikuisiin ja tuntea olonsa turvalliseksi päivähoidossa. Varhaiskasvatushenkilöstön, lasten ja vanhempien välisessä yhteistyössä tärkeää on rehellisyys ja avoimuus. Tavoitteena on, että lapsi tuntee kuuluvansa ryhmään ja on tietoinen velvollisuuksistaan ryhmää ja toisia lapsia kohtaan.

Mitä kiusaaminen on
Kiusaaminen on toisen ihmisen aiheuttamaa pahaa oloa lapselle. Kiusaaminen on tahallista ja tietoista toimintaa. Kiusaamisella pyritään usein pahoittamaan kiusatun mieli. Kiusaaminen voi tapahtua yksilöiden välillä tai ryhmässä. Kiusaaminen tulee erottaa erimielisyyksistä ja riidoista. Lapsi tarvitsee aikuinen tukea ymmärtääkseen mikä on kiusaamista. Kuitenkin lapsen kokemus kiusatuksi tulemisesta on tärkeä ja asia tulee ottaa vakavasti. Kiusaaminen voi olla fyysistä tai henkistä kiusaamista. Esimerkiksi toisten satuttaminen, töniminen, leikkien rikkominen, rumasti puhuminen, lällättely ja kiristäminen. Kiusaaminen voi olla myös hyvin näkymätöntä, esimerkiksi syrjimistä ja leikkien ulkopuolelle jättämistä.

Miten ennalta ehkäisemme kiusaamista?
Henkilökunta
-luo sopimukset ja säännöt yhdessä
-johdonmukaiset säännöt
-varhainen puuttuminen: aikuinen havainnoi ja puuttuu ajoissa tilanteeseen (askeleen edellä, valppaana ja tietoinen, mitä lapsiryhmässä tapahtuu)
-luo turvallisen ympäristön, jossa jokainen kokee tulevansa nähdyksi ja kuulluksi
-tekee jatkuvasti työtä myönteisen me-hengen luomiseksi ryhmässä

Lasten kanssa
-hyvien käytöstapojen opettaminen
-opetellaan tunnistamaan kiusaamista ja ymmärtämään sen seuraukset
-itsetuntoa vahvistavat leikit, esimerkiksi positiivisuuden ympyrä (lapset kertovat positiivisia asioita toisistaan)

-sadut, joiden teemana on ystävyys
-satujen pohjalta käydyt keskustelut
-toisten huomioimiseen ja kaveruuteen liittyvät teemat, esimerkiksi päivän tähtihenkilö
-ryhmän jakaminen pienryhmiin ystävyyssiteiden vahvistamiseksi ja uusien ystävien löytämiseksi
-yhteyttä luovat leikit, joissa opitaan tuntemaan toinen paremmin, esimerkiksi tutustumisleikit

Vanhempien kanssa
-luottamuksellinen ja avoin yhteistyö vanhempien kanssa
-keskustellaan mahdollisista ongelmista jo varhaisessa vaiheessa

Kiusaamiseen puuttuminen ja toimintatavat
-puututaan kaikkiin lasten tekemisiin, jotka aiheuttavat toiselle pahaa oloa
-kuunnellaan molempia osapuolia erikseen ja yhdessä
-korostetaan rehellisyyden merkitystä asian ratkaisemiseksi ja rohkeutta tunnustaa
-korostetaan anteeksi pyytämisen tärkeyttä
-vanhemmille kerrotaan kiusaamisesta ja siitä, että asia on selvitetty päiväkodissa

Suunnitelman arviointi
-suunnitelmaa arvioidaan ja muutetaan tarvittaessa